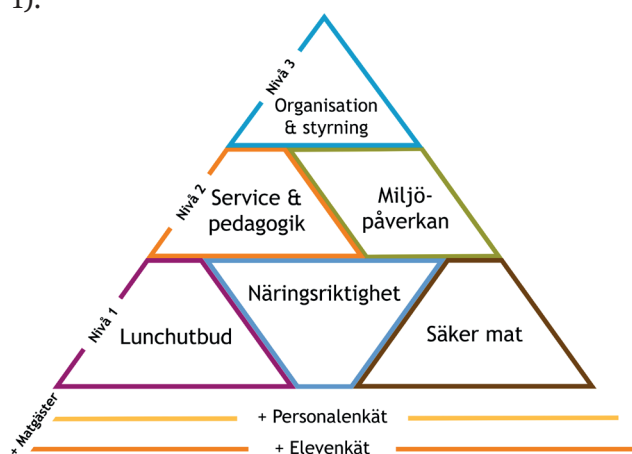

Skolmåltidskvalitet i Stockholms län

SkolmatSverige är ett digitalt verktyg som stödjer grundskolor och kommuner att utvärdera och utveckla skolmåltidens kvalitet ur ett helhetsperspektiv. I dag har 71 procent av alla skolor i Stockholms län anslutit sig, jämfört med 35 procent av alla skolor i landet som helhet. Varje år kartläggs skolmåltidens kvalitet nationellt med hjälp av de data som samlas in via verktyget. Här redovisas för första gången data för Stockholms län.

Att utvärdera och utveckla skolmåltidens kvalitet

Verktyget SkolmatSverige omfattar sex områden: vilket *utbud* skolan erbjuder, matens *näringsriktighet*, hur skolan arbetar med frågor som rör matens *säkerhet*, hur skolan arbetar för att erbjuda bra *service* samt utnyttja skollunchens potential gällande *pedagogik*, vilken *miljöpåverkan* skolmaten har samt frågor som rör *organisation och styrning*. Tillsammans med tillhörande enkäter för matgäster, elever och personal, skapas en helhetsbild av kvaliteten (Figur 1).

Figur 1. Kvalitetsområden som ingår i SkolmatSveriges verktyg

Ett av verktygets syften är att hjälpa skolor och kommuner att utveckla sin måltidskvalitet. Skolor och kommuner får därför automatisk återkoppling i form av en resultatrapport som fungerar som dokumentation på skolans systematiska kvalitetsarbete samt innehåller vägledning till förbättringar.

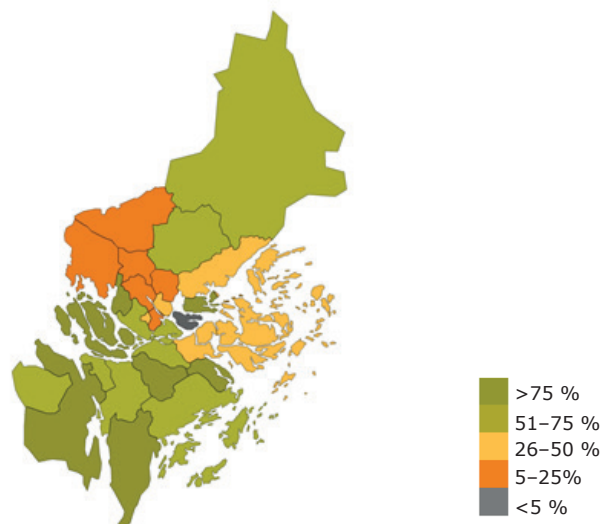
Våra data visar att skolor som använder verktyget upprepade gånger har mer än dubbelt så hög sannolikhet att uppnå kriterierna för *näringsriktighet* än skolor som använder det för

första gången [1], och att även deras resultat inom kategorin *service och pedagogik* och *miljöpåverkan* förbättras signifikant med upprepad användning [2].

Verktyget utvecklades av Karolinska Institutet i samarbete med Stockholms läns landsting och Sveriges kommuner och landsting (SKL), Folkhälsomyndigheten och Livsmedelsverket [3]. Sedan 2013 drivs SkolmatSverige av Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin.

Användning av verktyget i länet

I dag har 71 procent av alla grundskolor i länet anslutit sig till SkolmatSverige (motsvarande siffra för landet är 35 procent) men andelen varierar mellan kommunerna (Figur 2). Sedan hösten 2014 kan kommunens skolmatsansvarig få ett kommunövergripande konto och 38 procent av kommunerna i länet (N=10) har utnyttjat detta, jämfört med 23 procent av kommunerna nationellt. I några kommuner i länet har även ett politiskt beslut tagits om att SkolmatSverige ska användas för uppföljning av skolmåltidens kvalitet. Se bifogad tabell över användning per kommun.

Figur 2. Andel anslutna grundskolor per kommun i länet

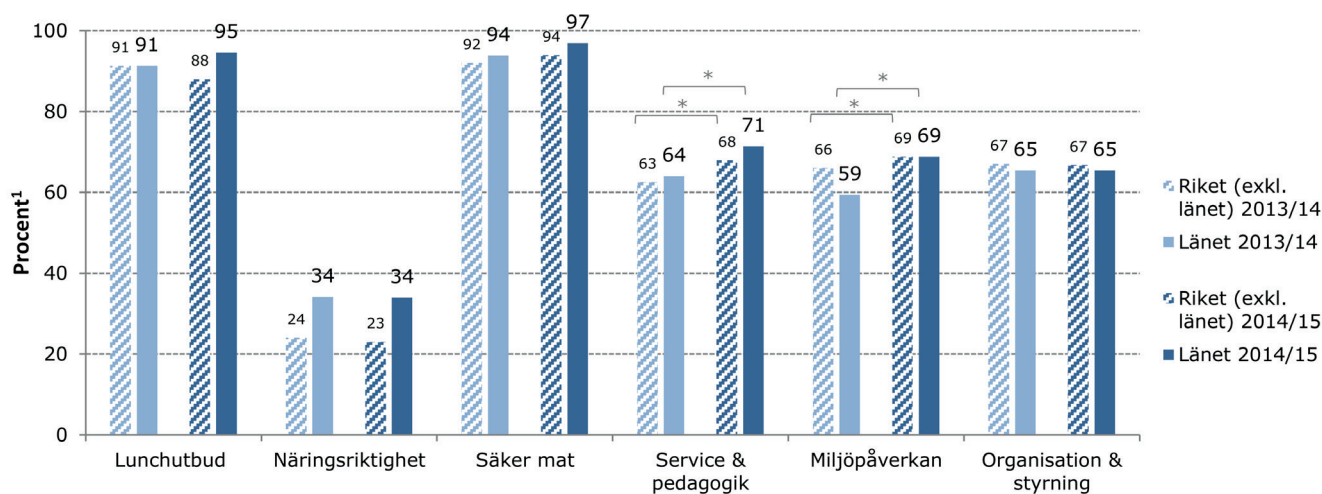
Skolmåltidens kvalitet i länet

Alla data som presenteras nedan är självrapporterade av grundskolor, både kommunala och fristående. Under 2014/15 använde 28 procent av länets alla grundskolor verktyget (motsvarar 221 skolor, varav 114 från Stockholms stad). Under 2013/14 använde 27 procent av länets alla grundskolor verktyget (208 skolor, varav 109 från Stockholms stad). Ett X²-test användes för att upptäcka signifikanta skillnader mellan åren och mellan länet och landet.

Resultaten för kategorierna *lunchutbud* och *säker mat* var generellt mycket bra, i likhet med resten av landet (Figur 3). Resultaten för *näringsriktighet* var något bättre i länet än i resten av landet både 2014/15 och 2013/14 och skillnaden var på gränsen till att vara statistiskt signifikant (P=0,054). I övriga kvalitetsområden som *service och pedagogik*, *miljöpåverkan* och *organisation och styrning* var resultaten mycket lika resultaten för resten av landet.

Utveckling i länet

En stor förbättring av näringsriktigheten sågs 2013/14 jämfört med 2012/13 i både länet

Figur 3. Skolmåltidskvalitet inom olika områden, Stockholms län vs resten av landet

¹Med bedömningen "bra" inom lunchutbud och näringsriktighet. Övriga kategorier är genomsnittresultat.

* Skillnaden är statistiskt signifikant (P<0.05).

Referenser

1. Patterson E, Regnander M, Elinder LS. SkolmatSveriges kartläggning av skolmåltidens kvalitet – läsåret 2013/14. Stockholm: Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, Stockholms läns landsting, 2015.
2. Patterson E, Regnander M, Elinder LS. SkolmatSveriges kartläggning av skolmåltidens kvalitet – läsåret 2014/15. Stockholm: Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, Stockholms läns landsting, 2015.
3. Patterson E, Quetel A-K, Lilja K, Simma M, Olsson L, Schäfer Elinder L. Design, testing and validation of an innovative web-based instrument to evaluate school meal quality. Public Health Nutr. 2013;16(6):1028-36.

och landet, då andelen skolor som uppfyllde näringskriterierna enligt lagkrav var 20 procent respektive 9 procent. Denna förbättring har bibehållits 2014/15, men inte ökat (Figur 3). Resultat för två kvalitetsområden, *service och pedagogik* och *miljöpåverkan*, har förbättrats signifikant i länet liksom i resten av landet sedan läsåret 2013/14.

Framtiden

På sikt ska data kunna redovisas så att kommuner kan jämföra sina resultat mot andra kommuner. De data som verktyget löpande samlar in möjliggör även forskning om svenska skolmåltider och dess effekter på folkhälsan.

Sammanfattning

Många skolor som använder verktyget förbättrar sina resultat. Skolmåltidens kvalitet i länet har förbättrats de senaste åren inom några av de områden som verktyget täcker men en fortsatt utveckling av kvaliteten är önskvärd. Fler skolor och kommuner i länet än nationellt har börjat använda verktyget men användningen är ojämnt fördelad.

Bilaga till "Skolmåltidens kvalitet i Stockholms län"

Kommun	Skolor med konto (%)		Skolor som har genomfört Nivå 1 (%) ¹		Skolor som har genomfört Nivå 2 (%) ¹		Skolor som har genomfört Nivå 3 (%) ¹		Skolor som har genomfört elevenkät (%) ¹		Har kommun-konto	Finns ett politiskt beslut? ²
	Kom	Fri	Kom	Fri	Kom	Fri	Kom	Fri	Kom	Fri		
Botkyrka	72	33	20	33	16	33	16	33	8	17	Ja	Nej
Danderyd	62	0	31	0	31	0	23	0	8	0	Ja	Nej
Ekerö	83	10	33	0	17	0	17	0	0	0	Ja	Nej
Haninge	68	36	16	9	11	9	5	9	0	0	Ja	Nej
Huddinge	93	71	90	0	69	0	62	0	7	0	Ja	Ja
Järfälla	91	33	91	0	9	0	5	0	9	0	Ja	Nej
Lidingö	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nej	Nej
Nacka	50	23	41	0	18	0	18	0	0	0	Nej	Saknas
Norrrtälje	60	43	17	29	7	29	7	29	3	0	Ja	Ja
Nykvarn	67	-	0	-	0	-	0	-	0	0	Ja	Ja
Nynäshamn	83	10	67	0	58	0	58	0	0	0	Ja	Ja
Salem	100	0	75	0	75	0	75	0	0	0	Ja	Nej
Sigtuna	6	50	0	50	0	0	0	0	0	0	Nej	Nej
Sollentuna	7	13	4	0	4	0	4	0	0	0	Nej	Nej
Solna	0	57	0	29	0	29	0	29	0	0	Nej	Nej
Stockholm	100	26	93	7	64	6	57	6	5	2	Ja	Nej
Sundbyberg	38	0	13	0	0	0	0	0	0	0	Nej	Nej
Södertälje	100	25	100	0	100	0	100	0	59	0	Ja	Nej
Tyresö	92	0	77	0	77	0	62	0	23	0	Nej	Saknas
Täby	10	12	0	6	0	6	0	6	0	0	Nej	Nej
Upplands Väsby	17	11	0	11	0	0	0	0	0	11	Nej	Nej
Upplands-Bro	30	0	20	0	10	0	10	0	0	0	Nej	Saknas
Vallentuna	80	0	60	0	0	0	0	0	0	0	Nej	Nej
Vaxholm	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nej	Ja
Värmdö	40	20	0	0	0	0	0	0	0	0	Nej	Nej
Österåker	71	0	50	0	50	0	50	0	0	0	Ja	Nej

Kom = kommunala skolor; Fri = fristående skolor.

Nivå 1 omfattar *lunchutbud, näringsriktighet, säker mat*; nivå 2, *service & pedagogik, miljöpåverkan*; nivå 3, *organisation och styrning*.

¹ Under läsåret 2013/14 eller 2014/15.

² Frågan "Finns det ett politiskt förankrat beslut om att använda verktyget i kommunen?" ställdes till kommunens kostchef eller motsvarande.